

ABBY FineReader OCR

zaawansowane oprogramowanie OCR (z ang. *Optical Character Recognition*), które służy do rozpoznawania tekstu z zeskanowanych dokumentów, zdjęć lub innych plików graficznych. Aplikacja ta wykorzystuje technologię OCR, aby skanować dokumenty, a następnie konwertować ich zawartość na edytowalny tekst

audiobook

forma publikacji książek lub innych tekstów czytanych nagranych na nośniku dźwiękowym. Jest to wygodna alternatywa dla tradycyjnych książek, zwłaszcza dla osób z dysfunkcją wzroku lub w sytuacjach, gdy czytanie jest trudne lub niemożliwe

czarnodruk

zwykłe pismo, nazywane przez niewidomych czarnodrukowym, w odróżnieniu od pisma Braille'a

czytnik ekranu, ang. *screen reader*

program udźwiękowiający, który rozpoznaje i interpretuje informacje wyświetlane na monitorze komputera, a następnie przedstawia je użytkownikowi w postaci głosowej lub przesyła do monitora brajlowskiego (inaczej linijki brajlowskiej)

dostępność serwisu internetowego

(ang. *accessibility*) ogół zasad dotyczących projektowania interfejsów komunikacji człowieka z komputerem, których nadrzędnym celem jest zapewnienie komfortowego dostępu do funkcji serwisów internetowych jak największemu gronu osób (w tym także ludzi narażonych na wykluczenie cyfrowe z powodu niepełnosprawności, wieku, braku wykształcenia lub wskutek ograniczeń technologicznych)

drukarka brajlowska

urządzenie, które działa podobnie jak zwykła drukarka, ale zamiast na papierze, drukuje na specjalnym papierze perforowanym lub papierze brajlowskim

Drukarka brajlowska

Źródło: Flickr.com, Romina Santarelli / Secretaría de Cultura de la Nación, flickr.com, licencja: CC BY-SA 3.0.

EasyReader

oprogramowanie do czytania e-booków i innych dokumentów elektronicznych, stworzone z myślą o osobach z ograniczeniami wzroku lub dysleksją. Program obsługuje wiele popularnych formatów plików, takich jak EPUB, PDF, DAISY i TXT, a także oferuje funkcje takie jak powiększanie tekstu, zmiana kontrastu i kolorów, syntezy mowy oraz podział tekstu na strony dla ułatwienia nawigacji

efekt olśnienia

polega na tym, że jasne lub intensywne źródło światła może zakłócać widzenie obiektów w otoczeniu. Przyczyną tego zjawiska jest różnica w intensywności światła między źródłem światła a otoczeniem, co utrudnia dostosowanie się ludzkiego wzroku do zmiany kontrastu. Efekt olśnienia mogą powodować błyszczące powierzchnie, takie jak lustra, metaliczne elementy, lśniąca podłoga, błyszczące powierzchnie ścian, np. malowane farbą z połyskiem, monitory komputerowe, nieosłonięte żarówki w lampach i oprawach sufitowych, a także okna bez żaluzji czy firanek. Odbijają one intensywne światło, które może utrudniać widzenie zwłaszcza osobom słabowidzącym

klawiatura brajlowska

pełni taką samą funkcję jak zwykła klawiatura komputerowa: można przy jej pomocy pisać i obsługiwać zainstalowane na komputerze aplikacje. Składa się z ośmiu klawiszy do pisania oraz kilku lub kilkunastu klawiszy funkcyjnych; układ klawiszy uwzględnia budowę znaków pisma Braille'a

Klawiatura brajlowska

Źródło: Flickr.com, Marcin Wichary, licencja: CC BY 2.0.

monitor brajlowski

nazywany także linijką brajlowską - linia składająca się z kilkudziesięciu znaków brajlowskich, których punkty wysuwają się lub chowają. Urządzenie to wyświetla w brajlu ten sam tekst, który pojawia się na ekranie monitora komputerowego

Monitor brajlowski

Źródło: Radek Pavlíček, flickr.com, licencja: CC BY-NC-SA 2.0.

lupa elektroniczna

kompaktowe urządzenie powiększające, rozmiarowo przystosowane do noszenia w torebce czy kieszeni. W odróżnieniu od lupy optycznej pozwala na bardzo duże powiększenie i zachowuje szerokie pole widzenia

Lupa elektroniczna

Źródło: sklep.altix.pl, tylko do użytku edukacyjnego.

NVDA

skrót od angielskiej nazwy *NonVisual Desktop Access* - bezpłatny czytnik ekranu dla systemu operacyjnego Microsoft Windows

OCR

(ang. *optical character recognition*) - optyczne rozpoznawanie znaków; oprogramowanie, które rozpoznaje zeskanowany tekst drukowany, pismo ręczne lub dokumenty w formacie PDF

papier brajlowski

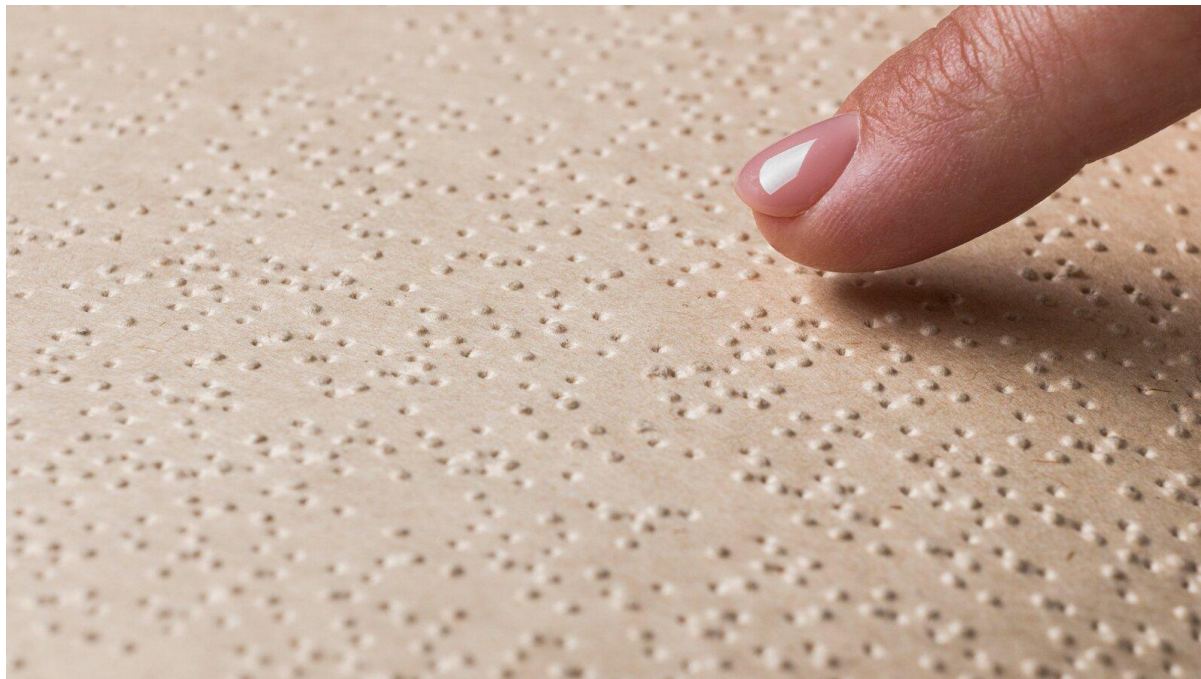
rodzaj specjalnego papieru stosowanego w drukarkach brajlowskich do tworzenia wypukłych kropkowych liter i znaków, które mogą być odczytywane za pomocą dotyku. Papier brajlowski ma charakterystyczną fakturę z wypukłymi kropkami, które reprezentują litery alfabetu, cyfry, znaki interpunkcyjne i inne symbole

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, PFRON

organ administracji publicznej wspierający rehabilitację oraz zatrudnienie osób niepełnosprawnych

pismo punktowe Braille'a

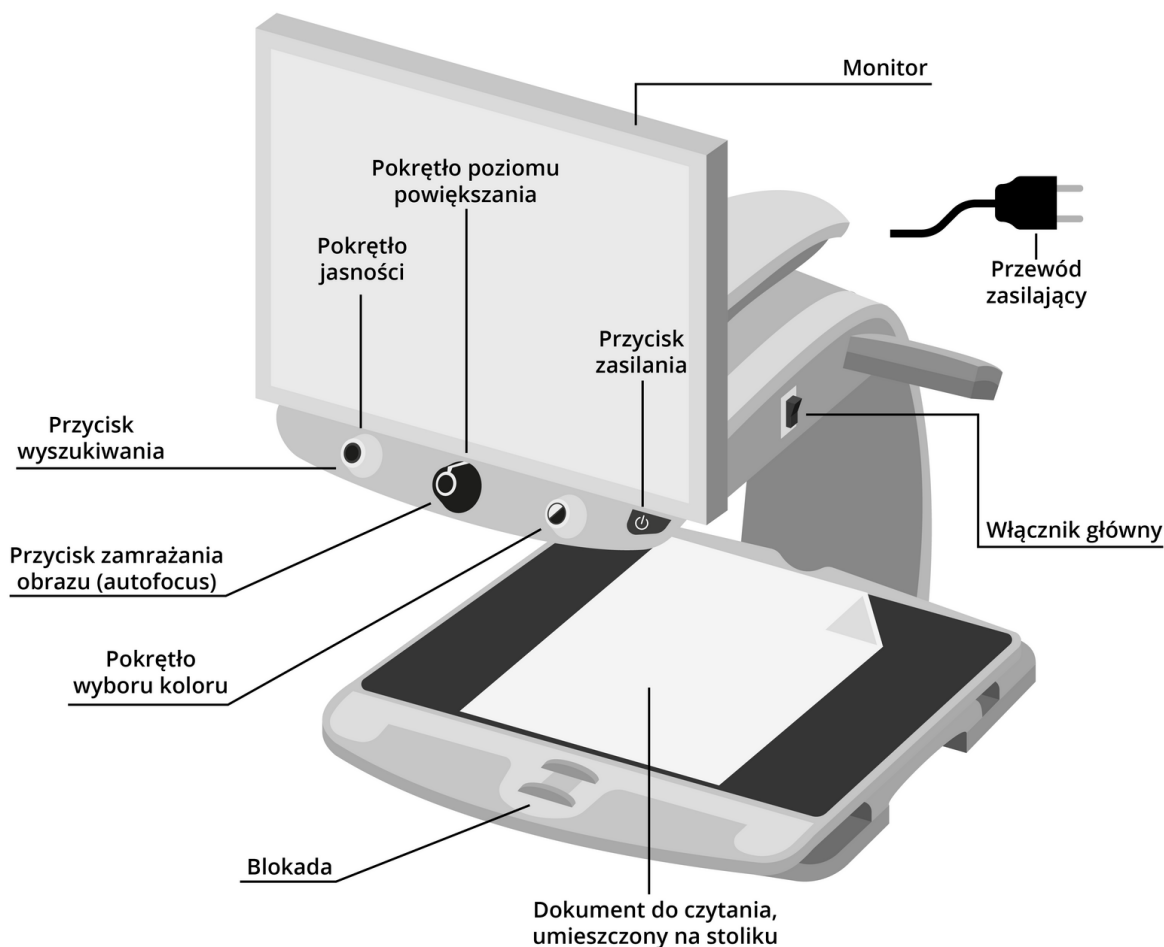
pismo punktowe Braille'a opiera się na sześciopunkcie nazywanym znakiem tworzącym. System składa się ze znaków stanowiących kombinację sześciu wypukłych punktów ułożonych w dwóch kolumnach po trzy punkty w każdej. Lewa kolumna zawiera umownie oznaczone punkty: 1, 2, 3, a prawa punkty: 4, 5, 6. Podstawę systemu Braille'a stanowi pierwszych 25 znaków alfabetu oraz symbol litery „w”, a także znaki interpunkcyjne i pomocnicze

Strona zadrukowana pismem Braille'a
Źródło: Freepik, domena publiczna.

powiększalnik

stacjonarne lub przenośne urządzenie, które wyświetla nawet stukrotnie powiększony obraz na monitorze komputera. Umożliwia powiększenie obrazu obiektów znajdujących się w dalszej odległości (np. zapisanych na tablicy). Można w nim także uzyskać widok całego obiektu, np. strony książki lub gazety, a nie tylko niewielkiego fragmentu tekstu

Powiększalnik stacjonarny

Źródło: Akademia Finansów i Biznesu Vistula, licencja: CC BY-SA 3.0.

program powiększający

rodzaj oprogramowania, które umożliwia zwiększenie rozmiaru i czytelności tekstu, grafik i innych elementów na ekranie komputera. Programy powiększające mogą oferować różne funkcje, takie jak zwiększanie rozmiaru czcionki, powiększanie obrazu lub zmianę kolorów, aby ułatwić czytanie tekstu osobom z zaburzeniami widzenia. Niektóre programy powiększające umożliwiają również korzystanie z funkcji przybliżania za pomocą skrótów klawiaturowych lub gestów na ekranie dotykowym

program powiększająco-udźwiękowiający

program przeznaczony dla osób słabowidzących, które nie są w stanie czytać z ekranu komputera, kiedy ten pracuje w standardowej rozdzielczości; podstawowym zadaniem programu jest powiększanie wyświetlanej na ekranie treści w różnych trybach, np. powiększania pełnoekranowego, lupy czy dokowanych okien. Można też stosować tryby fałszywych kolorów (negatyw, duży kontrast, inwersja kolorów czy kolory własne)

program udźwiękowiający

czyli czytnik ekranu, np. bezpłatny NVDA lub komercyjny ClearReader czy JAWS, rozpoznaje informacje wyświetlane na monitorze komputera, a następnie przekazuje je użytkownikowi za pomocą syntezy mowy lub przesyła do monitora brajlowskiego. Czytnik ekranu pozwala osobom z dysfunkcjami wzroku pracować na komputerze w tych samych programach, których używają osoby widzące, czyli obsługiwać m.in.: edytory tekstu, arkusze kalkulacyjne, bazy danych, przeglądarki internetowe, programy obsługujące pocztę elektroniczną, słowniki. Dzięki niemu można odczytać w brajlu lub odsłuchać: treść strony internetowej, dokument otwarty w edytorze tekstu, załącznik tekstowy przesłany pocztą elektroniczną. Screen reader pozwala dostosować sposób odtwarzania do potrzeb i preferencji użytkownika, np. zwolnić lub przyspieszyć tempo czytania

skaner

służy do przetwarzania obrazów i tekstu w formie fizycznej na postać cyfrową. Umożliwia przeniesienie do komputera dokumentów, zdjęć, rysunków czy grafik, które wcześniej istniały tylko w formie papierowej. Skaner pozwala także na tworzenie kopii zapasowych dokumentów, archiwizację danych oraz łatwe ich udostępnianie lub przesyłanie za pośrednictwem sieci komputerowej

syntezytor mowy

program komputerowy zamieniający tekst na mowę; pozwala na uzyskanie bardzo dokładnej wymowy także słów nietypowych, literowanie skrótów, odczytywanie liczb, w tym ułamków, oraz odczytywanie dat poprzez dekomponowanie liczb; w celu udźwiękowania komputera syntezytor musi współpracować z programem udźwiękowiającym

tekst alternatywny

zapisany w formie tekstu opis graficznych elementów umieszczonych na stronie lub w aplikacji

tyfloinformatyka

dziedzina informatyki zajmująca się sprzętem i oprogramowaniem przeznaczonym dla osób z dysfunkcją wzroku

WCAG (*Web Content Accessibility Guidelines*)

skrót od angielskiej nazwy *Web Content Accessibility Guidelines*, czyli „Wytoczne dotyczące dostępności treści w sieci”. Jest to zbiór rekomendacji i standardów opracowanych przez międzynarodową grupę ekspertów, którzy zajmują się tematem dostępności stron internetowych dla osób z różnymi niepełnosprawnościami. WCAG określa standardy i zalecenia dotyczące projektowania i tworzenia treści

internetowych, takich jak np. strony internetowe, aplikacje mobilne, multimedia czy dokumenty elektroniczne. Wytyczne te mają na celu zapewnienie dostępności treści internetowych dla osób z różnymi niepełnosprawnościami, takimi jak np. osoby niewidome, słabowidzące, z zaburzeniami słuchu czy z problemami z ruchem.

WCAG dzieli się na trzy poziomy dostępności: A, AA i AAA, z których każdy określa wyższy poziom wymagań w zakresie dostępności treści. Wdrożenie wytycznych WCAG jest dobrowolne, jednak coraz więcej organizacji, instytucji i firm decyduje się na ich wdrożenie, aby zapewnić dostępność swoich treści internetowych dla jak najszerzej grupy odbiorców.

Zoom Text MagReader

oprogramowanie dla osób niewidomych lub słabowidzących. Program umożliwia powiększenie tekstu i obrazów na ekranie, a także odczytywanie treści z ekranu dzięki wbudowanej syntezie mowy. Oferuje również wiele dodatkowych funkcji, takich jak możliwość dostosowania kolorów i kontrastu, wybór różnych trybów powiększenia, takich jak lupa, pasek czy pełny ekran, a także obsługę klawiatury i urządzeń wskazujących, np. myszy